

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen rooli vesilaisissa

Vesilain mukaiset viranomaiset

VL 1:7:

- Aluehallintovirasto toimii tässä laissa tarkoitettuna lupaviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (*valtion valvontaviranomainen*) ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimivat tässä laissa tarkoitettuina valvontaviranomaisina

Eli kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii

- **Valvontaviranomaisena** yhdessä ELY-keskuksen kanssa
- **Ei lupaviranomaisena** mutta eräissä ojitusasioissa **hakemusasioita ratkaisevana viranomaisena**

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivalta ojitusasiassa

VL 5:5:

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevan erimielisyyden, joka ei edellytä 3 §:n nojalla lupaa tai jota ei käsitellä 4 §:n mukaan ojitustoimituksessa, ja joka aiheutuu:

- 1) ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen yksityisen tien poikki;
- 2) ojan suunnan muuttamisesta;
- 3) veden johtamisesta toisen maalla olevaan ojaan tai puroon; tai
- 4) muusta vastaavasta syystä.

Erimielisyyttä koskevan asian käsittelyyn sovelletaan soveltuvin osin, mitä 11 luvussa säädetään hakemusmenettelystä.

Ojitusasioiden yleisviranomaisen/yleistoimivalta

- Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvien ojitusasioiden tehtäväkenttä määräytyy siis sen mukaan, mikä ei kuulu muille viranomaisille
- VL 5:3 (+ mm. VL 3:2, VL 13:6) lupaviranomaisen toimivalta
- VL 5:4 ojitustoimituksen toimivalta

Osapuolten/hyödynsaajien määrä

VL 5:4 :Ojitusta koskeva asia, joka ei 3 §:n mukaan edellytä lupaviranomaisen lupaa, on käsiteltävä ojitustoimituksessa, jos:

4) yhteisestä ojituksesta ei voida sopia ja hyödynsaajia on vähintään kolme;

→ Kahden hyödynsaajan välinen ojitus kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

■ Laajentava tulkinta eräissä tapauksissa:

VHO 10.2.2015 t.15/0025/2: Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella oli oikeus antaa metsänhoitoyhdistykselle yhteisestä metsäojitushankkeesta vastaavana oikeus johtaa metsäalueen kunnostusojitusalueen vettä maanomistaja A:n tonteilla oleviin ojiin ja syventää sekä leventää A:n tonttien ojia tätä tarkoitusta varten.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antama käyttöoikeus

Oikeus ojittaa toisen alueella (VL 5:9)

Jos ojittamisesta toisen alueella ei sovita, hyödynsaajalle voidaan antaa oikeus:

- 1) johtaa vettä toisen ojaan;
- 2) tehdä oja taikka ojitusta varten tarpeellinen suojaopenger tai pumppuasema toisen alueelle; tai
- 3) ryhtyä puron tai noron perkaukseen toisen alueella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun seurauksen estämiseksi. Oikeus johtaa vettä toisen putkiojaan voidaan antaa vain, jos veden johtaminen pois muutoin ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia kustannuksia. Oikeuden antamisesta päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ellei ojitus edellytä lupaviranomaisen lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

Tyypillisiä käyttöoikeustapauksia

- Ojan tekeminen toisen alueelle (VL 5:9.1,2)

KHO 13.5.2009 t. 2399: Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi, vaikka tilan omistaja vastustaa ojitusta, tarvittaessa VVL 6 luvun 1 §:n, 4 §:n ja 12 §:n 1 momentin nojalla oikeuttaa ojituksen toteuttamiseen sitä vastustavan tilanomistajan maa-alueelle.

- Veden johtaminen toisen ojaan (VL 5:9.1,1)

KHO 23.3.2016 t. 1011: veden johtaminen toisen putkiojaan on luvatonta, ellei ulkopuolinen käyttäjä voi osoittaa olevansa siihen oikeutettu joko sopimuksen tai omistajan antaman suostumuksen tai saamansa viranomaisen luvan nojalla.

Käyttöoikeuden myöntämisen reunaehdot

- VL 5:9.2: Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten..

VHO 3.6.2014 t. 14/178/2: Hallinto-oikeus yhtyy kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hakemuksen hylkäävään päätökseen ja perusteluihin siitä, ettei hakija ole esittänyt sellaisia perusteita ojan kaivamiselle osittain naapurin puolelle, jotka osoittaisivat ojan rajalle sijoittamisen tarkoituksenmukaiseksi hänen omistamansa ja rajanaapuritilan maan kuivattamisen kannalta. Ojan sijoittamiseen toisen alueelle ei oikeuta se, että nykyinen oja haittaa viljelytoimia hakijan omalla maalla.

Käyttöoikeuden myöntämisen reunaehdot

..tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun seurauksen estämiseksi.

- VL 5:7.1: Ojituksessa on noudatettava, mitä 2 luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään. Ojitus on lisäksi toteutettava niin, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta edunmenetystä.
- VL 2:7 (Haittojen minimoinnin periaate): Vesitaloushanke on toteutettava sekä vesivaroja ja vesialueita muutoin käytettävä siten, ettei siitä aiheudu vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta, jos hankkeen tai käytön tarkoitus voidaan saavuttaa ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahingolliseen seuraukseen verrattuna.

Muistettava myös VL 5:10:n vaatimukset ojituksen toteuttamisesta toisen alueella

- rajalle tai muuten mahdollisimman haitattomaan paikkaan ym.

Ojan aseman muuttaminen

- VL 5:10.3: Kun oja on tehty toisen alueelle, alueen omistajalle voidaan antaa oikeus omalla kustannuksellaan muuttaa ojan asemaa ja suuntaa, jos muutos ei vähennä ojasta saatavaa hyötyä eikä aiheuta sanottavaa lisäkustannusta ojituksen hyödynsaajalle.
- Oikeus muuttamiseen sopimuksella tai viranomaisen päätöksellä
- Toimivaltaista viranomaista ei suoraan laissa
  - Toimivaltainen viranomainen muuttamisasiassa on yleensä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Ojan tukkiminen

- VL 5:10.3: Toisen kiinteistön kuivatusta palvelevaa ojaa ei saa perusteettomasti tukkia tai veden juoksua ojassa estää
- *KHO 7.3.2008 t. 461: Pariskunta A oli tukkinut oman ja naapurin tilan välisen rajaojan. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on voinut velvoittaa pariskunta A:n omalla kustannuksellaan avaamaan edellä mainittujen tilojen välissä sijaitsevan ojan tukituita osin siihen tilaan kuin se oli ennen täyttämistä.*

Ojan kunnossapito

VL 5:8.1: Hyödynsaajan tai hyödynsaajien on pidettävä oja kunnossa siten kuin 7 §:ssä säädetään. Kun ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten on perustettu ojitusyhteisö, yhteisön on huolehdittava ojan kunnossapidosta

Toimivalta kunnossapidon laiminlyönnissä

- Ojitusyhteisö sisäisten kunnossapitovastuidensa tapauksissa
- Muussa tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
  - VL 5:5 ja VL 14:4.2

Kunnossapitovastuun kääntöpuolena on hyödynsaajan oikeus ojan kunnossapitoon

- Naapurin vastustaessa viranomaiskäsitteily ja määräyksen antaminen kunnossapidon toteuttamisesta voi olla tarpeen

Ojan kunnossapito

VHO 7.7.2009 t. 09/0226/1: A oli kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle osoittamassaan pyynnössä esittänyt kunnostavansa rajaojan alkuperäiseen tilaan ja tähän liittyen ojassa kasvava puusto poistetaan. Kunnostuksen yhteydessä rajaojaa ei alkuperäiseen mitoitukseen nähden ollut tarkoitus syventää eikä leventää. Asianosaiset eivät olleet sopineet ojan kunnostuksesta. Hallinto-oikeuden mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on VVL 6:12:n mukaan toimivalta käsitellä ja ratkaista tällainen ojitusta koskeva erimielisyysasia. Rajaojan haettu kunnostaminen ei ole sellainen ojitusasia, joka tulisi käsitellä vesilain mukaisessa ojitustoimituksessa. Näin ollen hallinto-oikeus katsoi, että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on voinut päätöksellään oikeuttaa A:n kustannuksellaan rajaojan kunnostukseen ja voinut antaa määräykset ojassa ja sen pientareilla kasvavan puuston poistamisesta sekä puiden ja maa-aineksen sijoittamisesta.

Korvaukset

- VL 13:6.2: Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee sen myöntämään oikeuteen sekä 5 luvun 5 §:ssä tarkoitettuihin asioihin liittyvät korvausasiat, ellei tämän pykälän 3 momentista muuta johdu
- VL 13:7.1: Myöntäessään tämän lain mukaisen luvan tai oikeuden viranomaisen on viran puolesta määrättävä hankkeesta aiheutuvat edunmenetykset korvattavaksi, jollei 11 luvun 18 §:stä muuta johdu.
- Erilliset korvausasiat (VL 13:8)
  - Koskee ns. ennakoimattomia vahinkoja
  - VL 13:8.1: Jos edunmenetyks on aiheutunut ojitustoimituksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemästä asiasta, ratkaisee asian kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Korvaukset

KHO 11.7.2005 t. 1762 (LRS): Ojitusyhtiön avo-oja oli tehty lainvoimaisen ojitustoimituksen päätöksen nojalla muun muassa hyötyalueen ulkopuoliselle A:n omistamalle metsäalueelle. Ojitustoimituksessa ei ollut määrätty korvauksia alueelta kaadetusta puustosta, mutta toimituksen päätöksen mukaan ojittaja oli vastuussa ojituksen suorittamisesta mahdollisesti johtuvasta vahingosta. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan, kun otettiin huomioon VVL 6 luvun 6 §:n 1 ja 2 momentti, ojitusyhtiön oli korvattava A:lle kaatamiensa puiden odotusarvo metsän ennenaikaisesta hakkuusta aiheutuvana vahinkona. Korvausta oli voitu VVL 11 luvun 8 §:n 5 momentin nojalla hakea kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

Vesilain valvonta

- VL 1:7.2: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimivat tässä laissa tarkoitettuina valvontaviranomaisina.
- VL 14:1.1: Valtion valvontaviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.
- Valvonta on jaettu laillisuusvalvontaa (käytännössä hallintopakkoasiat) ja yleisen edun valvontaan (päätöksentekoviranomaisen eräänlainen asiantuntijaelin, jolla asianosaisen ja lausunnonantajan asema)

Valvontatoimet

VL 14:2:

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on asian laatu huomioon ottaen:

- 1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely;
- 2) pantava vireille 4 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia;
- 3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä

Hallintopakko

Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, lupaviranomainen voi:

- 1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;
- 2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa;
- 3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä säännösten tai määräysten vastaisesti on tehty.

Jos ojituksessa tai ojan käytössä on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka jos ojan kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen. Jos kieltoa tai määräystä annettaessa joudutaan ratkaisemaan kysymys lupaviranomaisen luvan tarpeellisuudesta tai luvan noudattamisesta, kiellon tai määräyksen antaa kuitenkin lupaviranomainen. Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, että kyse on lupaa edellyttävästä hankkeesta tai luvan noudattamisesta, asia on siirrettävä lupaviranomaisen ratkaistavaksi. Kielto tai määräys voidaan antaa myös kiinteistön uudelle omistajalle tai haltijalle, vaikka tämä ei itse olisi vastuussa lainvastaisen tilan syntymisestä.

Valvontaviranomaisen välittömät toimet

VL 14:10:

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä haittaa tai vaaraa turvallisuudelle, terveydelle tai muulle tärkeälle yleiselle edulle taikka huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle, valvontaviranomainen voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Valvontaviranomaisen on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen viivytyksettä pantava vireille 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Kiitos!

Opas kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille vesilain mukaisten ojitusasioiden ratkaisemiseen (Doria)

mauri.a.keranen@ely-keskus.fi

+358 295 027 691